

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XXXIX. Res immoderata, cupido est

urn:nbn:de:bsz:31-101049

RES IMMODERATA, CVPIDO EST.
XXXIX.

SEN. 19. **Q**ualem dicimus seriem causarum esse ex quibus neclitur fatum; Talem
 EPIST. **Q**ualem dicimus cupiditatem, altera ex fine alterius neclitur.
 CLAVD. **A**t sibi cuncta petens nunquam saturanda Cupido,
 Quae, velut immanes reserat dum bellua rictus,
 Expleri pasciqne nequit: nunc flagrat amore,
 Nunc gaudet, nunc mesta dolet, rursusque resurgens
 Exoritur, caesaque redit pollentius hydrâ.

Alibi

Altijt na meer.

ALs ick de liefste sach, doen woud' ic haer genaken;
 Stracx riep ick om de spraec, flux haer te mogen raken,
 Doen badt ick om een cus, en, schoon ick die bequam,
 Noch vont ick dat mijn hert geen recht vernoegen nam.
 Ick voelde des te meer mijn ziel geduerich hijgen,
 Dus wenscht' ic boven dat een naerder pant te krijgen:
 O lusten sonder end' ! ô vvispeltuerich spel!
 Al krijgt de hont een stuc noch gaept hy evenvvel.

Res immoderata, cupido est.

P*Rima quidem fuerat dominam tibi cura videndi,
 Altera, mox lateri jungere posse latus:
 Istud & illud habes, sed & hoc, tibi lenis amica
 Blanditias molles, aptaque verba dedit.
 Oscula nunc poscis, det & oscula: nonne petetur
 Mox illibatae virginitatis honos?
 Et vorat, & properans ruit in nova frustra molossus,
 Quodque petat cupidus semper amator habet.*

*Le chien, le Ieu, l'Amour, le feu,
 Ne se contentent oncq de peu.*

QV'on dōne au chiē du pain, qu'on donne du fourmage;
 Il gloute, sans mascher, & veut ja d'avantage.
 Quel grand' faveur que faict la dame a son amant,
 Rien ne luy oncq suffit, il va tousiours avant.

Staeck

SMaect eten aen een dogh, hy staect met holle wangen
 Om vveder op een nieu geduerigh yet te vangen;
 Het valt hem inden mont, het vaert hem inde keel,
 En des al niet-te-min het is hem even veel.
 Wat baet u groot gevvin, of veelderhande schatten,
 Indien ghy niet en droomt als op een nieu te vatten?
 U vvinst en is maer vvint, en doet u maer verdriet.
 Want een die maer en floect, en smaect de spijsse niet.

Ad nova semper hians.

I*Ejuno dominus cerealia frustra molosso
 Objicit, hic avido devorat ore cibum;
 Et stat hians, aliamque oculos intendit in ossam,
 Semper & acceptis uberiora petit.
 Nos molimur idem; nam si cui numine dextro
 Eveniant nummi, praedia, census, agri,
 Omnia conduntur, petitur nova praeda: futuri
 Sic desiderio prodiga vita perit.*

Plusieurs ont trop, nul n'a assez.

QVel bien peut avenir a la chiche avarice?
 Tout, n'est pour assouvir, mais pour nourrir le vice,
 Jette au chien affamè, soit tant friant morceau,
 Il gloute fans mascher, & cherche du nouveau.

AD

Est sapientia magnitudinisque animi, ait Cicero, quid amiseris, oblivisci; quid recuperaveris, cogitare. In utroque contrarium plerumque faciunt homines; parta enim sine voluptate ferè demittunt; amissa autem veris & spirantibus lachrimis deplorant. Pueri, lusoria plurima iis licet dederis, si unum atque alterum modo auferas, reliquis omnibus per iram ac indignationem abiectis, plorant. Idè plerisque hominum solet accidere; vel unum aliquod dispendium magna commoda injucunda ac insipida solet reddere. Mobilis ac inquieta est mens hominis, nunquã se tenet, ait Seneca. Optat libertatem servus, civitatem libertus, civis divitias, dives nobilitatem, nobilis regnum, rex in Deorum numerum referri vult, tonare propemodum ac fulminare cupiens: adeo ejus, quod semel transierit modum, nullus est terminus, ait Epictetus. Optimè hebraeus sapiens, justus sumit cibum, & replet animam suam; venter autem impiorum insatiabilis.

Tis wijsheydt en grootmoedicheydt (seyde Cicero) watmen verloren heeft te vergheten, watmen ghewonnen heeft te ghencken.

De gierigaert doet in beyde reghel rechte het teghendeel; want verliest hy maer een kleyn deel van 't ghene hy alreede ghewonnen heeft, hy schreyt tranen met tuyten; niet onghelijck in sijn doen met de kinderen, aen dewelcke schoon men veel poppe-goedt en speel-dinghen heeft ghegheven, indiemmen maer yet wes haer af en neemt, sy stellen 't op een krijten, en werpen't al daer henen. Indien daer-en-reghens de gierigaert staegh in winste is, noch ist al niet.

Want ghelijck een hondt met een open kele ontfanght het broodt datmen hem toewerpt, en 'tselve terstondt, gheheel en sonder smaeck, inslickt, en naer het nieuwe loert; inghelijcx al wat hem 'tgheluck toefendt, sluyt hy knap in sijn koffers, wachtende al weer op het toekomende.

Ellendighe menschen! de rechtveerdighe (seydt Salom. Prover. 13. 25.) eet dat sijn ziele sadt werdt, maer der godtloosen buyck heeft nimmermeer ghenoech, 'T is konste verfaedt te werden.

MARTIAL. LIB 12. EPIG.

Habet Africanus millies; & tamen captat,
Fortuna multis nimis dat, nulli satis.

SEN. LIB. I. EPIST. 2.

Quid refert quantum illi in area,
quantum in horreis jaceat? si alieno
inhiet, si non quasita, sed quarenda com-

putet: non enim qui parum habet, sed
qui plus petit, pauper est.

GREGOR. IN MORAL.

Ars magna est, satiari.

Gg

IOHAN,

IOHAN. 4. 13. ende 6. 35.
Buyten Godt gheen versadinghe.

EY let op desen hont: het broot hem toegeworpen
 Dat schijnt hy sonder smaeck als in het lijf te sloepen,
 En siet! van stonden aen so staet hy even graegh,
 Het schijnt, hy draeght een wolf verholen inde maegh.
 Schier op gelijcken voet so leven alle menschen,
 Hoe vvel de saken gaen, noch isser yet te vvenschen;
 En soo daer yemant vraeght, vvaerom het soo geschiet,
 Het goet, dat ons vernoecht, en is op aerden niet.

Improbis nulla est satietas.

D*Um data frustra vorat, nondum bene mansa, molossus;*
In nova, semper hians, & nova frustra ruit.
Cum nunquam praesens homini serat hora quietem,
Nec satis id, quod adest, pectora nostra iuvet.
Cum desiderio semper gemat agra futuri,
Atque aliud nobis mens, aliudque petat;
Hic patrium non esse solum, sedesque beatas,
Discite: sunt alio gaudia vero loco.

PROVERB. 27. 20.

*Le sepulchre & le gouffre sont jamais rassasiés, aussi ne sont
 jamais les yeux des hommes.*

PVis que le cœur humain au chien est tant semblable,
 Que nostre esprit tousiours demeure insatiable;
 Faisons conclusion, que ce qu'a l'homme faut,
 N'est en ce monde icy, mais est logé plus haut,

IMPROB.

Nemini mortalium, divinā provi-
dentia, tam exacta felicitatis gau-
dia unquam obtigere, ut non aliquid re-
lictum ei esset, quod gerneret. Hic censu
cum exuberet, obscuro loco natum se que-
ritur; ille, majorum stemmate clarus, do-
mestica rei tenuitatem detestatus, mallet
latere; iste nobilitate opibusque conspi-
cuis, cœlibem se queritur; alius amans &
amatus conjugioque felix, orbitatem de-
flet. Est, cui fecunda uxoris gaudia, aut
filiorum luxus, aut filiarum petulantia
obnubilat. Denique, quocunque te vertas,
ubique, quod cum status tui conditione
rixeris, affatim invenies. Quid externa
loquor? hoc ipsum corpusculum tuum ex-
cute, semper in eo querulum aliquid, &
quod te offendat, obvium erit. Quid mi-
rum? homines qui in alieno habitant,
semper de aliquâ domicilii parte conqu-
runtur; idque eâ de causa, quod domum
istam conductitiam, pro arbitrio, instau-
rare non possint. Idem nobiscum est: nam
cum de aliquo identidem membro queru-
lus animus nobiscum expostulat, inquit
nos esse, & supellectilem, non ei loco, ex
quo brevis sit emigrandum, sed domicilio
istî perpetuo (quod & frugi patrifamilias
hic solet) aptandam esse, sedulo monet.

Geen mensche ter werelt werrer, door Go-
des beschickinge, tot so volmaeckten ghe-
luck oyt verheven, of hem en werdt altydt yet
wat ghelaten, 't welck hem queit. Dese, rijk
zijnde van goederen, beklacht dat hy van
slechte ouders gheboren is; ghene, wel van
goeden huylse, maer arm zijnde, hadde liever
erghens in den doncker van een slecht ghe-
sichte te schuylen; De derde, rijk en edel
zijnde, sucht, om dat hy eenich en onghetrou-
t is; De vierde gheluckelijck ghehout wefende,
treurt alleenlijck door gebreck van kinderen;
Men vint welcker blyschap over haer kin-
dersalighe vrouwen wert ingebonden, of door
de slampampenie van hare tonen, of door de
geylcheyt ende veylicheyt van hare dochters;
Int korte, werwaerts datmen sick went, men
sal aller wegghen stoffe vinden, om sich over sy-
ne gheleghentheyt te misnoegen. Ist vreemt?
Luyden die in ghehuerde huylen woonen, cla-
ghen altydt van dit of gint deel haerder woo-
ninghe, om redenen dat sy in de selve niet en
mogen maken en breken, gelijkmen in eygen
doet. 't Is met ons al het selve, 'teen of 'an-
der lidt is staech ontfelt, tot een vast teycken
dat wy hier maer huerlingen en zjn. 't Welck
alfoo wefende, laet ons dan van foodanighen
huysraedt ons selven verforghen; niet die nu
in dit huerhuys, maer die hier naermaels in
ons eyghe en eeuwighen wooninghe ons sal te
passe comen, ghelijck fulcx (oock hier in dese
tydelijcke dingen) het werck is van een soogh-
vuldich vader des huylghefins.

Noyt heeftet yemant hier soo klaer,
Of 't hapert noch al hier of daer.

IOHAN. 4. 14.

Omnis qui bibit ex aqua hac iterum
sitiet, qui autem biberit ex aqua quâ
ego dabo ei, non sitiet in æternum.

PSALM. 16. 11.

Satietas gaudiorum in conspectu Dei,

Gg 2

NON